

Vpl. Pyhäjärvi

Perjantai 25. elokuuta 2017

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 8 62. vuosikerta

Pyhäjärvi-juhlien jälkeen on hyvä ja kiitollinen mieli

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat sujuivat mallikkaasti vanhoilla kotikonnuilla. Juhlien jälkeen talkooväki kokosi palautetta ja pelasi kyykkää. Kuka: Yrjö Inkinen. SIVU 8.

Pyhäjärvi-
Seura
valmistautuu
60-vuotis-
juhliinsa

Säätiö oli
mukana
Vanhan
kirjallisuuden
päivillä
Sastamalassa

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö osallistui jo legendaarisen maineen saavuttaneille Vanhan kirjallisuuden päiville Sastamalan Vammalassa Sylvään koululla 30.6. – 1.7. 2017. Vanhan kirjallisuuden päivät ovat lukevan kansan kesätapahtuma, jota on järjestetty vuodesta 1985 lähtien. Koulun ensimmäinen kerros ja pihatelletta on varattu antikvaarisille kirjakauppiaille.

Muistomerkkiä
kunnostettiin
Keikyällä

Juhlat 2018
Harjavallassa

25. elokuuta 2017

Merkkivuosia

Me pyhäjärveläistautaiset voimme viettää tänä vuonna monenlaisia merkkipäiviä, kuten Pertti Hakanen Pyhäjärvi-juhlilla totesi. On ennen kaikkea Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi, on kulunut 385 vuotta Pyhäjärven seurakunnan perustamisesta ja viime marraskuussa tuli 80 vuotta lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkin pystyttämisestä. Ensi vuosi on myös säätiömme juhlavuosi, sillä silloin tulee 70 vuotta säätiön perustamisesta. Kun luovutetun alueen kunnat ja seura-kunnat sodan jälkeen lakkautettiin, lähes kaikki perustivat säätiön, johon niiden varat ja omaisuudesta saadut korvaukset voitiin kanavoida. Myös monet yhdistykset ja yhteisöt luovuttivat varansa näille säätiöille. Useimmat karjalaiset pitäjäsäätiöt perustettiin vuosina 1947 ja 1948. Säätiön nimessä ei saanut näkyä entisen kunnan nimeä. Niinpä jouduttiin käyttämään luovuutta, jotta nimi oli yhdistettävissä oikeaan kuntaan. Monet alkuperäisistä nimistä ovat oikeastaan aika hauskoja. Perustettiin mm. Pyhän-Säätiö (Vpl. Pyhäjärvi), Käki-Säätiö (Käkisalmi), Suvanto-Säätiö (Sakkola), Tiurinlinnan säätiö (Räisälä), Rauta-Säätiö (Rautu), Hiisi-Säätiö (Hiitola), Kurki-Säätiö (Kurkijoki). Myöhemmin nimet on voitu muuttaa niin, että niissä näkyy kunnan nimi oikeassa muodossa. Jotkut säätiöt, kuten rautalaisten Rauta-Säätiö ja terijokelaisten Teri-Säätiö toimivat edelleen alkuperäisellä nimellä. Kun pitäjäsäätiöt perustettiin, tilanne oli siirtoväen kannalta vielä monella tavalla epävarma. Säätiöillä oli merkitystä sekä taloudellisessa että henkisessä mielessä. Edelleen juhlat ja julkaisut, mm. oma lehti ovat oleellisin osa toimintaa, mutta tärkeäksi ovat tulleet myös karjalaisen kulttuurin ylläpitäminen, historiatiedon säilyttäminen, muistomerkkien kunnostus ja vierailut entiselle kotiseudulle. Karjalaisilla pitäjäsäätiöillä on yhteisten merkivuosiensa lisäksi yhteinen haaste: saada nuorempi polvi mukaan ja siten varmistaa toiminnan jatkuvuus. Usein käy niin, että nuorena oma historia ei erityisemmin kiinnosta, mutta noin viisikymppisenä aletaan miettiä omaa taustaa ja silloin syntyy kiinnostus myös karjalaisuuteen. Siihen pitää tarttua ja innostusta lisätä. Mutta jotta innostus syntyisi, pitää olla jotain tietoa juurista. Muistakaa siis vanhemmat ja isovanhemmat kertoa, mistä pitäjästä tai pitäjistä suku on lähtöisin, kerrokaa tarinoita, ottakaa nuoria mukaan juhliin ja tilatkaa heille lehti.

KIRSTI NASKALI
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies

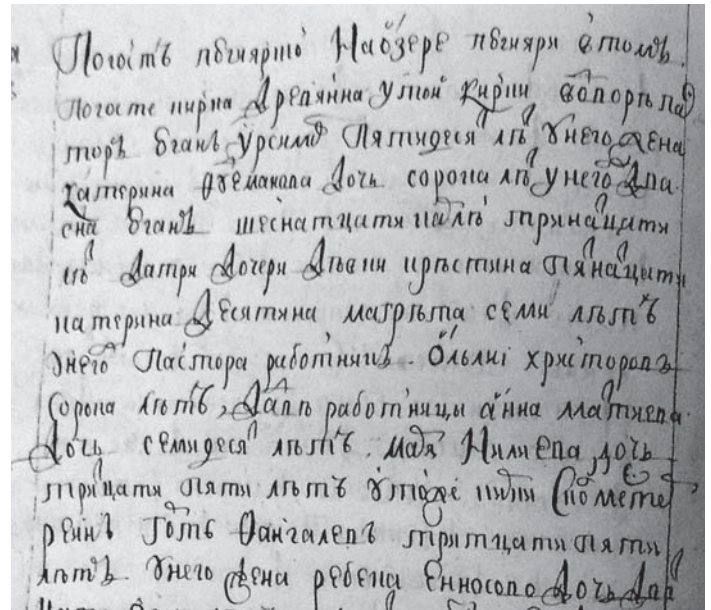

Suvannon seudun sukututkimuspiiri on saanut selvittääkseen uusia dokumentteja. **Santeri Palviainen** on löytänyt venäläisestä arkistosta vuodelta 1712 Käkisalmen eteläpuolisten alueiden asukastietoa. Löytö on erittäin merkittävä, kun se valaisee ajanjaksoa, jossa aiemmin on ollut aukko.

Pieni ajankohdan historiatutkimus lieene paikallaan. Venäläiset valloittivat vuoden 1710 aikana Käkisalmen ja Viipurin ja etenivät myöhemmin Pohjanlahdelta asti, tätä ajanjaksoa kutsutaan isovihaksi. Aivan kiinnostavasti Pyhäjärven alueella tuo valtauskavaihe ei ole mennyt, todennettavissa on muun muassa Pattoisissa asuneen **Tuomas Savolaisen** kuolinsyysmerkintä Käkisalmen seurakunnan kirjoissa toukokuussa 1710: af ryssslagen. **Viikan** Pyhäjärven historiateoksessa kerrotaan kappalaisen kuolleen pakomatkalla Hassinmäellä.

Isovihan aika päättyi vuonna 1721 Uudenkaupungin rauhaan, tällöin raja määritettiin suunnilleen nykyisen Suomen itärajan seudulle. Uusi hallinto laati väestöluettelon vuonna 1724 ja tämä on ollut käytännössä monen sukututkimuksen varhaisin dokumentti. Tätä edellinen tutkijoiden käytettävissä oleva veroluettelo on vuodelta 1696. Eli noin kolmenkymmenen vuoden ajalta on tietoa puuttunut.

Löytynyt vuoden 1712 dokumentti osoittaa, että tuleva isäntävaltio oli käynnistänyt hallinnolliset toimensa hyvin pian valtauksen jälkeen. Synnä luulta-

Asiakirjaa säilytetään Venäjän valtion vanhojen asiakirjojen arkistossa.

vasti halu käynnistää veronkeruun nopeasti sekä aloittaa tulevien lahjoitusmaiden jako Pietarin virkakoneistolle. Dokumentti on kirjoitettu venäjänkielellä ja sen tulkitseminen on varsin haastavaa. Pisteitä ja pilkkuja ei ole, luvut ovat kirjaimin, suomalaisten nimien kirjoitusasu on perustunut sekä ruotsinkielisiin vanhempiin dokumentteihin että puheen tulkintaan kyrillisin kirjaimin.

Oheissa on ote pappilaa koskevasta sivusta, jossa mainitaan kirkkoherra **Johan Ursinuksen** perhe, palvelusväki jne. Santeri Palviainen on itse kääntä-

nyt Pyhäjärven osuuden ja translitteroinut nimet ilman varsinasta tulkintaa. Nyt on meneillään työ, jossa pyritään löytämään henkilöiden yhteys toisaalta vuoden 1724 ja vuoden 1712 tietojen välillä ja toisaalta vuoden 1696 ja vuoden 1712 välillä.

Suunnitelmani on työn edetessä aloittaa Pyhäjärven ”kyläkierto”, ketä asui Pyhäjärvellä 1680-luvulta alkaen 1730-luvulle asti. Kylien välillä oli suuria eroja, joissakin kylissä suvut pysyivät ja joissakin tapahtui täydellinen asukasvaihdos. Eräitä kyliä erityisesti päätien varrella näytti ole-

van myös tyhjiillään vuonna 1712, arvattavasti sotaväen liikkeiden takia. Talot lienevät sijainneet samoilla paikoilla, joita edellisessä 1770-luvun kyläkiertokessani käsittelemäni viitisen vuotta sitten.

Suvannon seudun sukututkimuspiiri kokoontuu seuraavan kerran 16.9. klo 14-17 Helsingissä Karjalatalolla, tällöin vetovastuussa on Vuoksela ja pyhäjärveläisten vuoro on 11.11. Tilaisuudet ovat avoimia kaikille Suvannon seudun historiasta kiinnostuneille.

ESKO SIMONEN

Tilaa nyt
DVD
Pyhäjärvi-juhlilta,
20 euroa

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry on toiminut jo 60 vuotta

Vpl. Pyhäjärvi-seura perustettiin 1957 yhdistämään pääkaupunkiseudulle asettuneita pyhäjärveläisiä. **Reino O. Kukko** oli kutsunut kotinsa neljä Tiituan kylän miestä: kansanedustajaveljekset **Väinö ja Nestori Kaasalainen** sekä **Einari ja Tauno Kukon**.

Hankkeeseen innostuivat myös **Aarre Anttonen, Armas Savolainen, Kari Uusitalo** sekä **Mauri ja Mikko Vanhanen**. Neuvottelun tuloksena pyhäjärveläiset kutsuttiin illanviettoon 9. maaliskuuta 1957 Wiipurilaisen osakunnan huoneistoon Helsingissä.

Sääntöehdotuksen 1 pykälän mukaan: ”Yhdistyksen tarkoituksena on koota yhteen Viipurin läänin Pyhäjärveltä kotoisin olevia henkilöitä ja heidän jälkeläisiään kotiseututyön, pyhäjärveläisten ja karjalaisten muistojen tallentamisen sekä perinteitten vaalimisen merkeissä. Tarkoituksaan yhdistys toteuttaa järjestämällä kokouksia, retkeilyjä, juhlia, illanviettoja ja esitelmätilaisuuksia”.

Seuran ensimmäiseen johtokuntaan valittiin äänestyksellä Reino O. Kukko, Mauri Vanhanen ja **Jussi Äijö**. Äänestyksen perusteella johtokunnan muiksi jäseniksi tulivat: **Kaarle Viika, Eliisa Anttonen, Mikko Vanhanen, Helmi Savolainen, Einari Kukko** ja Tauno Kukko. Johtokunnan varajäseniksi tulivat: **Toini Pelkonen, Helmi Immonen ja Veikko Vanhanen**. Valt.tiet.yo **Kari Uusitalo** kutsuttiin sihteeriksi. Lak.tiet.yo **Paavo J. Paavola** avusti sääntöjen laadinnassa ja rekisteröitymisessä.

Näiden kuuden vuosikymmenen aikana vahvat, sodankäyneet miehet ja evakkotaipaleet sinnittelleet naiset ovat poistuneet joukosta. Seuran tämän vuoden 115 jäsenestä vielä 45 on syntynyt Vpl. Pyhäjärvellä. Jäseniksi on liittynyt

Pyhäjärvellä tai muualla Karjalassa syntyneiden lapsia ja jonkin verran myös lastenlapsia. Se osoittaa, että perheissä halutaan vaalia vanhempien ja isovanhempien muistoa ja elämäntekemuksia.

Tämän vuoksi, nimenomaan nuorempaa polvea ajatellen, on viimeisen neljän vuoden aikana seuran tilaisuuksissa esitelty Pyhäjärveä kylä kylältä. Niissä on käsitelty niitä kyliä ja koulupiirejä, joista on julkaistu omat kirjansa.

Vpl.Pyhäjärvi-seuran toiminta on keskittynyt Karjalatalolle Helsinkiin. Jäsenistä kolmannes asuu pääkaupunkiseudun ulkopuolella aina Keski-Suomea myöten. On ymmärrettävää, että seuran tarjoamiin tilaisuuksiin ei aina lähdetä. Myös ikä rajoittaa osallistumista. Seuran hallitus on iloinen ja kiitollinen kaikista teistä jäsenistä, jotka haluavat tukea seuran toimintaa.

Vpl.Pyhäjärvi-seuran hallitus odottaa teitä kaikkia, myös ystäviä, osallistumaan seuramme 60-vuotisjuhlaan lauantaina 14.10. Karjalatalon Yläsalin. Tilaisuuden juontaa seuramme jäsen kansanedustaja **Antti Kaikkonen**.

Kauko Hinkkanen, joka on kirjoittanut monia Pyhäjärveen liittyviä kirjoja, lupautui työstämään myös seuramme historiikin ”Kuudes vuosikymmen karjalaista pitäjätöimintää pääkaupunkiseudulla”. Kirjan hinta on 20 euroa ja 10 eurolla saa mukaan seuran edellisen 50-vuotishistoriikin.

Yläsalin nurkkauksessa on myös pöytä niille Pyhäjärveltä säilyneille muistoesineille, joita haluatte tuoda nähtäväksi. Tilaisuudesta lisää syyskuun lehdessä. Tervetuloa!

RIITTA HIRVONEN
Vpl.Pyhäjärvi-seura ry:n
puheenjohtaja

Vpl.Pyhäjärvi-seura ry:n 60-vuotisjuhla

Karjalatalon Yläsalissa,
Käpylänkuja 1, Helsinki
Klo 12 - 13.30 kahvitarjoilu
ja onnittelujen vastaanotto
Klo 13.30 - 15 juhla,
juontaa Antti Kaikkonen
Juhlapuhe ja juhlaohjelman julkistaminen,
Kauko Hinkkanen
Muistoja Pyhäjärveltä -näyttely

Vpl.Pyhäjärvi-seuran perustava kokous 9.3.1957 Wiipurilaisen osakunnan huoneistossa Helsingissä. Läsä oli 220 henkilöä. Kuva: Aila Rantasen albumista. Hän on tuo rusettipäinen tyttö kolmannen ikkunan alla.

Muistoja Pyhäjärveltä -näyttelyyn 14.10.2017 kerätään aineistoa

Evakkotaipaleelle lähdettiin kiireessä ja vähin tavaroin. Parhaiten ovat säilyneet muistot ja tunnelmakuvat, joita on välitetty myös jälkipolville, mutta jotain konkreettistakin onnistuttiiin pakkaamaan mukaan.

Lahnavalkamalaisen **Juho Läätin** matkatavaroiden mukana uuteen kottiin tulivat mm. tuohireppu (etusivulla), tuluskukkaro ja arkku.

Vastaavanlaisista muistoesineistä järjestämme Vpl. Pyhäjärvi-Seuran juhlan yhteydessä 14.10.2017 ”Muistoja Pyhäjärveltä” näyttely. Näyttelyesineitä otamme vastaan ennen juhlan alkua Karjalatalolla kello 12-13.

Ilmoita muistoesineesi mukaan näyttelyyn 20.9.2017 mennessä, niin osamme varata sopivan näyttelytilan.
s ä h k ö p o s t i :
sinielh@outlook.com

SINI HEIKKONEN

Taimi Helena SARIN-SILLASTO

o.s. Hiiri

s. 03.07.1937 Pyhäjärvi Vpl
k. 05.06.2017 Turku

Rakkaudella muistaen
Panu
Päivi ja Raimo
Maria ja Jarno
Roope, Linnea ja Lilja
Kaisa ja Kai
Pihla ja Kielo
Annastiina ja Olli-Pekka
Oliver ja Sebastian
Jaana, Teemu ja Hanna
muut sukulaiset ja ystävät

*Oi taivaan isä rakkahin,
lepo lempeä hänelle anna,
käsivarsin hellin ja turvallisin
ikirauhaan luoksesi kannu.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitoksemme osanotosta.

Kirkonsanoma

Sana sinulle 27.08.2017

12. sunnuntai helluntaista Itsensä tutkiminen Matt. 21:28-32

Sanoja ja tekoja

Yhdellä pojistani oli lapsena hyvin herkkä omatunto. Kun häntä pyysi tekemään jotakin, hän vastasi kiivaasti ”ei”. Sitten odotin, vieläkin vähän odotin ja seurasin sivusilmällä, kun poika meni ja teki mitä häneltä oli pyydetty. Omatunto oli puhunut.

Myös Jeesus puhui pojista. Tällä kerralla kahdesta veljeksestä, joista toinen lupasi mennä viinitarhaan töihin, mihin Isä oli häntä

pyytänyt, mutta ei kuitenkaan mennyt; toinen kieltäytyi menemästä, mutta lopulta meni ja tarttui töihin Isän toiveen mukaan. Ja sitten Jeesus kysyi, kumpi näistä täytti isän pyynnön. Vastaus oli selvä. Se, joka teki mitä pyydettiin.

Jeesuksen puhe osui ja upposi suoraan ylipappien ja vanhimpien omaintuntoihin.

Uskonnollinen ja moraalinen ylimystö oli hermostunut juutalaisena opettajana esiintyneen Jeesuksen tavasta seurustella veronkääjien ja muiden syntiseksi luokiteltujen ihmisten kanssa. He samaistivat synnin

tekemisen ja syntisten kanssa seurustelun.

He itse puhuivat paljon Jumalan laista ja välttivät pikkutarkasti syntiä ja syntisiä. Vaatimalla ihmisiltä samaa, he laskivat näiden harteille taakkoja, joita nämä eivät jaksaneet kantaa.

Uskonnollinen ylimystö totteli lakia, mutta ei ymmärtänyt Jumalan tahtoa. Publikaanit ja portot, jotka olivat avoimesti hylänneet lain, olivat sen sijaan toivottaneet Jeesuksen tervehdyksi koteihinsa ja ottaneet vastaan hänen sanomansa.

Jeesus etsi ja etsii yhä

sydänten avaruutta. Hän kulki häpeästä välittämättä syntisten majataloissa, publikaanien ja porttojen joukossa. Hän peräänkuulutti puheiden tilalle sydämen uskoa.

Hän toi armon maan pinnalle. Oikeudessa omistaa taivas olemme jokainen samalla viivalla. Valtakunta on ainoastaan armahdettujen syntisten valtakunta.

JUHA VÄHÄSARJA

Kirjoittaja on Suomen Raamattuopiston rehtori ja Perussanoma Oy:n toimitusjohtaja

SUOMEN ITSENÄISYYS
JAKARJALA
-kesänäyttely 28.6.-27.8.2017
Karjalatalolla Helsingissä

Tilaa oma Pyhäjärvi-lehti

tai anna
ystävälle ja
sukulaiselle
lahjaksi!

Lehti ilmestyy joka
kuukausi, hinta 35 e.
Soita tilaus
p. 040 730 2622
tai
tee kotisivujemme
lomakkeella

KERRO PERHEUUTISET

Pyhäjärvi-lehdessä.
Julkaisemme joka numerossa
tietoja perhetapahtumista.

Muistathan kysyä asianosaisilta
luvan tietojen julkaisuun,
kiitos!

Muistomerkkiä kunnostettiin Keikyän kirkkopuistossa

Keikyän Karjalaseuran aloitteesta ja toimesta toteutui Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki kirkkopuistoon vuonna 1955. Samana vuonna pidettiin Pyhäjärvi-juhlat Keikyässä. Ennen juhla jumalanpalveluksen alkua kuultiin Pyhäjärven seurakunnan pienen kellon soittoa. Kellon historiasta kertoi **Topias Pärssinen**. Kirkonmenojen jälkeen juhla-avaksi kokoontui muistomerkkin läheisyyteen paljastustilaisuuteen.

Paljastuspuheen piti kapteeni, kansanedustaja **Jalmari Pusa**. Tunteita pursuavassa puheessaan hän korosti Karjalan heimon vaellusta ja itsenäisen isänmaan säilymistä vapaana. Meille rakkaan kirkonkellon soinnut kantautuivat Karjalaan vainajien leposijoille Pyhäjärven ja koko Karjalan hautausmaalle, totesi puhuja.

Pyhäjärvi-juhla pidettiin Keikyän urheilukentällä runsaan yleisön ja monipuolisen ohjelman sekä torvisoitto-kunnan sävelten myötä. Mainittakoon, että Vpl Pyhäjärvi-lehden näytenumero ilmestyi ja oli jaossa ensi kerran. Siitä alkoi Pyhäjärvi-lehden taival, josta olemme saaneet kuulumiset ja tietoa noin 60 vuoden ajan.

ESKO
POHJOLAINEN

Karjalaan jääneiden muistomerkki. Talkooryhmäläiset Esko, Paavo ja Pertti kävivät puhdistamassa ja pesemässä muistomerkkin. Kuva: Pertti Pohjolainen.

Vapausoturi Armas Äikiä muisteltiin Huittisissa

Aapro ja **Helena Äikiän** sukulaiset ovat jo vuosia kokoontuneet kerran vuodessa muistelemaan esivanhempien elämäntyötä. Aapraham Tuomaanpoika Äikiä oli syntynyt Iivaskansaassa 18.9.1870 ja kuoli evakkovaiheen aikana Alavudella 7.8.1940. Hän solmi avioliiton 24.6.1927 Rotjanlahden kylästä olleen Helena Mikontytär Pusan kanssa, joka oli syntynyt 12.3.1874 ja kuoli Huittisissa 18.1.1965. Helenan vanhemmat olivat **Michel Mikko Antinpoika Pusa**, syntynyt 3.10.1849 ja kuollut 31.12.1938. Hänen vaimonsa oli **Anna Tahvontytär Puputti**, joka oli syntynyt 1.9.1849 Räisälässä ja kuoli 10.6.1932.

Äikiän perheeseen syntyi lapsia, joista osa kuoli pienenä. Pojat **Armas, Juho** ja **Viljo** sekä tytär **Hilja** elivät lapsuutensa ja nuoruutensa Vpl. Pyhjärven Rotjanlahdessa. Hilja avioituttuaan **Arvi Hinkkasen** kanssa muutti Lahnavalkaman kylään.

Kaikki kävivät Saltsanrannan kansakoulun ja avioituivat Pyhjärvellä lukuun ottamatta Viljoa, joka solmi avioliiton vasta Huittisissa 1950. Veljekset viljelivät yhteistaloudessa suurehkoa maatilakokonaisuutta Pyhjärvellä ja jako veljesten ja Helenamummon kesken tahtuivat kevätkalvella 1944. Siirtolaisvaiheen päätteeksi kaikki pojat sijoitettiin perheineen Huittisiin ja Hilja-tytär Kauvatsalle.

Kivirannan kartanon tiloissa pidettyyn sukujuhlaan 6.8.2017 kokoontui 25 suvun jäsentä. Mukana olleista ainoastaan neljä oli syntynyt Pyhjärvellä. Järjestelyvastuun kantoi tällä kertaa Armas Äikiän sukuhaara isäntinä **Aarni Äikiä** kihlattunsa **Ritva Vuoren** ja lastensa sekä edesmenneen siskonsa **Helkan** ja tämän miehen **Eino Koposen** lasten kanssa.

Tervetuliaispuheessaan Aarni toi esiin isänsä ja äitinsä elämäntyön niin Pyhjärvellä kuin Huittisissä. Liikuttavin sanoin hän muisteli 16-vuotiaan ryhmänjohtaja Armas Äikiän osallistumista vapausoturiin Antrean rintamalla, jossa naapurinpoika **Arvo Mäki** kaatui. Armas Äikiä kuoli Huittisissa 5.1.1995 viimeisenä Huittisissa asuneena vapausoturiina. Muisteluissaan Aarni toi esiin myös isänsä maineikkaan uran Urheiluseura Kaiun maastohiihtäjänä.

Monet meistä vanhemmista sukulaisista muistivat Armas Äikiän kohteliaana keskustelijana. Hän oli tottunut liikkumaan voi- ja kermamyymintatkoillaan Käkisalmissa herrasväkien parissa, josta varmaan tuo kohtelias käytös oli perua.

Aarni Äikiä on suvusta ainoa, jolla oli henkilökohtaisia muistikuvia äijästä **Mikko Pusasta** ja isoisästä **Aapro Äikiästä**. Mummon **Helena Äikiän** muistivat jo useat suvun jäsenistä.

Maittavan juhla-aterian jälkeen oli vuorossa suvun asioita käsittelevä **Helvi ja Reino Äikiän** järjestämä tietokilpailu. Kysymyksiä oli 15 ja jokaisen kysymyksen kohdalla oli valittava useasta vaihtoehdosta oikea vastaus. Jokainen sukuhaara muodosti oman joukkueensa ja lisäksi nuorisomuodosti vielä oman joukkueensa. Suurimpaan osaan kysymyksistä löytyi oikea vastaus Kauko Hinkkasen toimittamasta sukukirjasta. Oikeista vastauksista voitiin todeta mm. että Äikiän nimi heinäkuussa 2017 ilmenee sukunimenä vain 61 henkilön kohdalla. Armas Äikiän matka junalla Käkisalmeista Helsinkiin kesti n. 12 tuntia. Huittisista Pyhjärven kirkolle on maanteitse matkaa n. 530 km. Ruposen ruskean linja-autovuoron Sortanlahti-Käkisalmi vakituiseen kuljettajan etunimeksi useasta vaihtoehdosta valikoitui Immanuel (**Manu Naskali**). Kuka eli kaikkein pisimpään Äikiän vanhasta polvesta - no tittimme Hilja Hinkkanen 97 v. Tietokilpailun voittajaksi selvisi Hiljan sukuhaara 13/15 pistettä ja muut joukkueet kamppailivat hieman huonommalla tuloksella.

Ensi vuonna 50 vuoden iän saavuttavat **Hennu ja Petri Äikiä** ovat molemmat vierailleet Pyhjärvellä jo useita kertoja. Jospa lähettäisiin koko suvun joukolla käväisemään Rotjanlahdessa, tuumivat pojat. Alustavien suunnitelmien mukaan lähtijöitä saattaisi hyvinkin kertyä pikkubussillinen. Suunnitelmat etenevät ja alkuinnostus näytti hyvältä.

Suvun tietokirjailija Kauko Hinkkanen käytti puheenvuoron esitellen Pyhjärvellä-seuran kustantamaa Taubila-kirjaa, jossa mainitaan myös torppari **Mikko Pusan** vaihteita. Kaukon yllätykseksi mukana ollut nuorisosto osti kaikki viisi kirjaa. Niin sukuhistoriaa kuin Taubila kirjaakin luetaan varmasti jatkossa hyvinkin tarkkaan.

Lähtökahvin aikana Ris-

Sukua kuokoontuneena yhteiskuvaan. Istumassa edessä vasemmalta Reino Äikiä, Aarni Äikiä, Ritva Vuori ja Kauko Hinkkanen. Kuva Petri Äikiä.

to Äikiä toivotteli Juhon sukuhaaran puolesta suvun tervetulleeksi vuoden 2018 sukujuhlaan, jossa varmasti esitellään Aino ja Juho Äikiän elämän vaihteita.

REINO ÄIKIÄ

Äikiän sukua laivalla kohti Konevitsan luostaria kotiseutumatkalla kesällä 2001. Henkilöt vasemmalta: Sirkku, Helvi, Marja, Aimo, Risto, Aila, Helka, Pirkko, Eino, Kauko, Hannu ja Petri. Kuva Reino Äikiä.

Äikiän sisarukset Juhon syntymäpäivillä 1974. Henkilöt vasemmalta Viljo (1910-1997) Hiljan puoliso Arvi Hinkkanen (1911-1980) Hilja (1914-2011) Aino os. Sonne Juhon puoliso (1913-2001) Juho (1904-1976) Armaan puoliso Aliisa os. Happonen (1905-1979) Armas (1901-1995) ja Viljon puoliso Saara os. Musakka (1930-2015)

Tiesitkö tämän Pyhjärven vaakunasta?

Vaakunan kuviot on otettu Pyhjärven kirkkoaholle 1936 pystytetystä lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkkinä huipulla olevasta lyhdystä, jonka yläpuolella oli Karjalan vaakunakuviot. Idea on rovasti **Kaarle Viikan** ja heraldisessa muotoilussa avusti heraldikko, graafikko **Kaj Kajander**, 1989.

Vaakunan selitys:

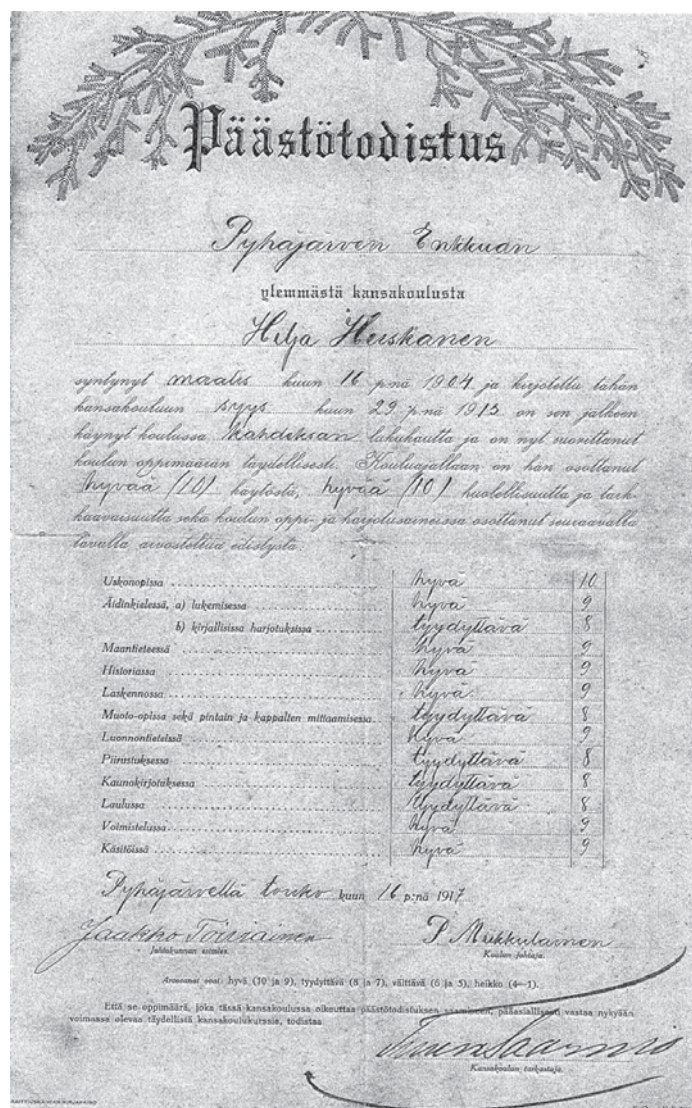
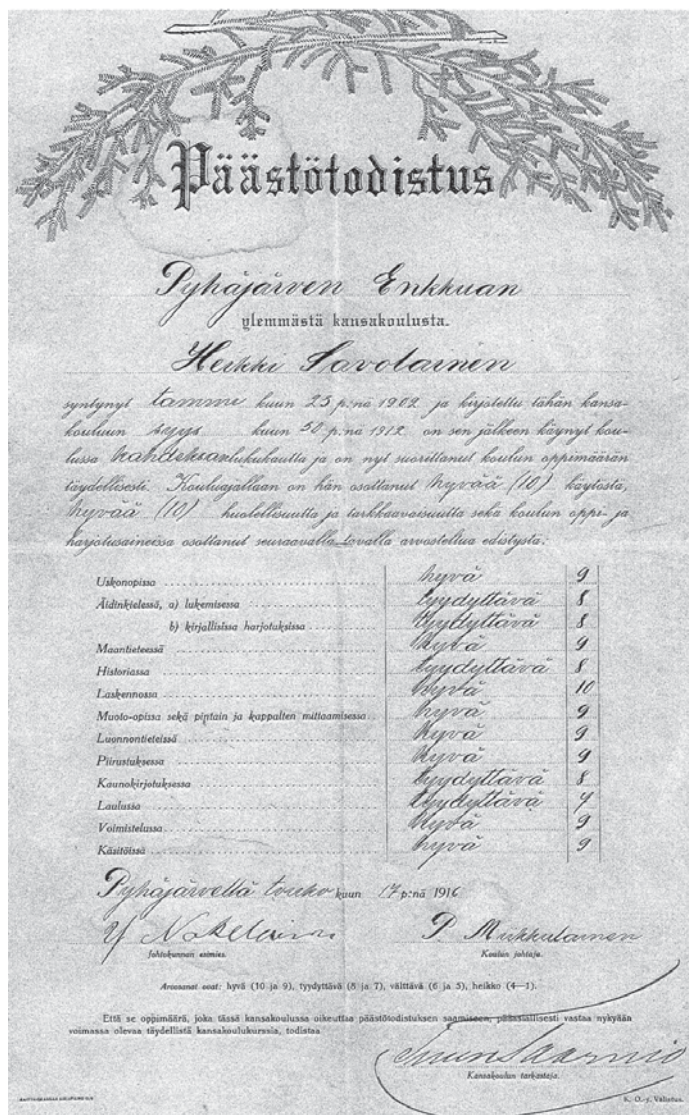
Punaissa kentässä kultainen lipuke, jossa musta, kulkikas tylläpärkinen ankkuriristi; ristin alin sakara muita pitempi. Lipukkeen yläpuolella kaksi irtonaista, toisiaan vastaan iskevää käsivartta, joista oikea pitelee miekkaa, vasen käyrää sapelia; kaikki hopeaa.

Karjalaisseurojen Tampereen piiri on valmistuttanut KARJALA-laatan, jonka voi antaa kiitokseksi, muistoksi, lahjaksi tai kiinnittää kunnianosoitukseksi hautakiveen.

Merkkiä voi kysellä Karjalaisseurojen Tampereen piiristä, Matti Pirhonen, p. 050 320 2890, matti.j.pirhonen@gmail.com.

Pyhäjärveläisiä koulutodistuksia 100 vuoden takaa

SUOMI 100 –juhlavuosi innoitti minua kaivamaan esiin vanhempieni koulutodistukset vuosilta 1916 ja 1917. Isäni **Heikki** (1903-1942) ja äitini **Hilja** (o.s. **Heiskanen** 1904-1985) Savolainen kävivät samaa Enkkuan kansakoulua. He menivät naimisiin v. 1926. Äitini lopetti työnsä myymäläapulaisena Saapun Osuuskaupassa ja muutti miniäksi Savolaiselle. Heille syntyi kaksi lasta, v. 1929 veljeni **Jalo** ja minä, **Seija** v. 1936. Isäni vanhemmat olivat Antti (1880-1956) ja Maria (o.s. Laulajainen 1882-1956) Savolainen Enkkuaasta ja äitini vanhemmat Tuomas (1872-1937) ja Helena (o.s. Kekki 1869-

1936) Heiskanen Saapursta. V. 1928 pappani Antti Savolainen myi pientilansa Enkkuaasta ja osti Rotjanlahdesta rappiotilan ja perhe muutti sinne. Samana vuonna äitini valittiin Salitsanrannan Marttayhdistyksen sihteeriksi. Vanhimpaini poikana ja tilanpidon mahdollisena jatkajana isäni varmaankin halusi saat-
taa tilan hyvään kuntoon, koska hän ryhtyi tekemään puutavarakauppaa, osti puuta metsänomistajilta ja myi sitä edelleen suurille yhtiöille sekä ratapolleja aina Saksaan asti. Hän varusti monet talot ympäri pitäjää radioilla viemällä niitä taloihin ”kuunneltaviksi” ja kun hän jonkin ajan kulut-

SEIJA TIIKKAJA

Säätiö Vanhan kirjallisuuden päivillä Sastamalassa

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö osallistui jo legendaarisen maineen saavuttaneille Vanhan kirjallisuuden päiville Sastamalan Vammassa Sylvania koululla 30.6. – 1.7. 2017. Vanhan kirjallisuuden päivät ovat lukevan kansan kesätapahtuma, jota on järjestetty vuodesta 1985 lähtien. Koulun ensimmäinen keros ja pihateltta on varattu antikvaarisille kirjakauppiaille. Toisessa kerroksessa näytteilleasettajina on eri-

laisia yrityksiä ja yhteisöjä. Myyntitapahtuman lisäksi koululla on erilaisia kirjallisuuteen ja kirjoihin liittyviä luentoja ja seminaareja. Tänä vuonna vetonaulana oli Tellervo Koiviston haastattelutilaisuus lauantaina. Yleisöllä on vapaa pääsy Vanhan kirjallisuuden päiville eli pääsymaksua ei ole. Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö oli mukana Vanhan kirjallisuuden päivillä jo kolmannen kerran. Aikaisemmin säätiöllä on ollut oma pöytä

koulun toisen kerroksen käytävällä. Nyt karjalaisilla toimijoilla ja järjestöillä oli toisessa kerroksessa yhteinen huone. Mukana olivat Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön lisäksi Karjala-lehti, Karjala-seurojen Tampereen piiri, Vammalan Karjalaseura, Sakkola-Säätiö ja Kivennapaseura. Huoneen katseen vangitsijana oli Karjala-lehden isokokoinen värikäs Muistojen Karjala –karta. Säätiömme esitteli toimintaansa ja myi tuotteitaan.

Meillä oli esillä myös Pyhäjärven kartta. Kahden päivän aikana vierailijoita kävi paljon ja monenlaista mielenkiintoista jutettavaa riitti. Erityisen ilahduttavaa oli, että monesti vierailijat olivat liikkeellä kahden tai kolmenkin sukupolven voimin. Pyhäjärven kartalta katsottiin, missä päin mummo ja pappa asuivat ja siitä lähti juttu liikkeelle.

Pirjo Kiiala hoiti osastoa

aikaisempien vuosien kokemuksella, mutta minäkin olin mukana perjantaina muutaman tunnin. Vanhan Kirjallisuuden Päivät ovat kuuluneet kesäohjelmaani jo noin 30 vuoden ajan, mutta nyt olin ensimmäistä kertaa esittelijä ja myyntipuolella. Päivillä on aina ollut mukava tunnelma ja niin oli nytkin. Positiivinen kokemus kaiken kaikkiaan myös myyjän näkökulmas-

ta. Lisäksi oli myös mukava jutella muiden karjalaisien toimijoiden kanssa ja tutustua heidän toimintaansa ja julkaisuihinsa.

KIRSTI NASKALI

Pyhäjärveläiset DNA-sukututkimuksessa

DNA-tutkimusta on käytetty apuna sukututkimuksessa tämän vuosituhannen alusta lähtien, kun ihmisen perimän kokonaisuus oli USA:ssa pystytty selvittämään. Suomessa DNA-sukututkimus on "lähtenyt lentoon" tällä vuosikymmenellä. Family Tree-yhtiön kautta on annettu jo yli 9000 näytettä.

Meidän siirtokarjalaisten osuus tuosta lukumäärästä on merkittävä. Tässä kuussa rikkoutuneen tuhannen raja. Meidän pyhäjärveläisten osuus on kahdenkymmenen luokkaa. Suvuista ovat mukana ainakin Ahvoset, Haikoset, Inkiset, Kaasalaiset, Kilpeläiset, Kukot, Luukkaset, Pakariset, Pärssiset, Tihveräiset...

Karjala-DNA-ryhmän tarkoituksena oli selvittää se, mistä me entiset Karjalan asukkaat olemme geeniperimämme mukaan kotoisin. Vaikka näytteitä on annettukin jo melkoinen määrä, tulisi testatta-

via saada vielä lisää tilastollisen kattavuuden parantamiseksi.

Tässäkin tarkoituksessa on päätetty järjestää Pyhäjärvi-juhlien aiempien sukuseminaarien jatkeeksi Vpl Pyhäjärvi-säätiön toimenpitein DNA-sukututkimusta käsittelevä tilaisuus lauantaina tulevan syyskuun 30. päivänä klo 10 alkaen. Paikkana on Kinnalan Koukku, Haapaniementie 21, 38300 SASTAMALA. Puh. (03) 513 5493 ja 050 401 1006

Tilaisuus aloitetaan tulo-kahvilla. Tutustumisen jälkeen kuulemme Karjala-DNA:n asiantuntija **Paavo Salosen** esityksen DNA-sukututkimuksen perusteista. Runsasta tietopakettia sulatellaan **Marja Koukun** emännöimän lounaan ajan. Iltapäivällä käymme eri sukujen teettämien tutkimusten kimppuun ja opastamme uusia tutkimuksen tekijöitä. Iltapäivän päättämme yhteisen kahvin merkeissä.

Huom. Uudet tutkimuk-

sen tilaajat: Tilaus voidaan tehdä ip:n aikana. Sitä varten tulisi ottaa mukaan pankkikortti, jolla voi maksaa myös ulkomaan maksuja.

Tilaisuuteen pyydetään ennakoilmoittautumiset 25.9. mennessä joko Marja Koukulle 0504011006 tai Antero Pärssiselle p. 0505706575. Osallistumismaksu, joka sisältää tarjotut, on 20 euroa / henkilö.

Etukäteen voit tutustua DNA-sukututkimuksen perusasioihin **Ahti Kurrin** kotisivuilta osoitteessa: www.kurrinsuku.net / DNA-sukututkimus pähkinnäkuoressa.

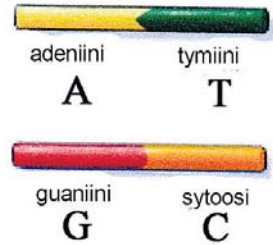
Kun kiinnostut asiasta, ota yhteyttä allekirjoittaneeseen. Hankitaan yhdessä tietoa esi-isiemme ja esi-äitiemme perimästä, taustoista ja sukulaisuuksista nykytieteen ja -tekniikan keinoin.

DNA-terveisin

ANTERO
PÄRSSINEN

"DNA-tikkaat" muodostuvat 4 emäksen kombinaatioista

Emäsparit ("kirjaimet") toistuvat geenissä x kertaa esim.

ATATATATATATAT
= 7 toistoa

Radion tulo kotiin sodan aikana

Minulla oli jo evakko-ina ollessani kuusivuotiaana lapsena mahdollisuus Tuusulaan ja muualakin Toysässä vuoden 1940 aikoihin tutustua radioon niissä harvoissa taloissa, missä radio oli. Radiot olivat vielä silloin harvinaisia ja varmasti kallitakin. Taloihin, joissa radio oli, tuli iltautisten aikaan lähitalojen ihmisiä kuuntelemaan uutisia sotarintamilta. Korvat tarkkana kaikki istuivat aivan kuin kirkossa.

Me muutimme myös Karjalaan takaisin, niin kuin monet muutkin perheet. Monilla ei ollut enää kotia ja luultavasti heidän paluunsa oli hyvin vähäistä. Toivo kuitenkin eli kaikilla, että sota kohtaa loppuu ja rauhan aikana palaa kaikille entinen hyvinvointi. Vielä ei tiedetty toisesta evakkoon lähdöstä.

Isä sai sodan aikana olla pääasiassa työpalvelumiehenä eikä hänen tarvinnut olla rintamalla sotimassa. Hän oli varmaan saanut siellä hyvää kokemusta radiosta, kuuntelusta ja oli oppinut laitteiden käyttöä ja huoltoakin. Eräänä kotiintulopäivänä hänellä oli kinalossa iso paketti, josta sitten kuoriutui radio meidänkin perheelle. Se olikin suuri ja miellyttävä yllätys.

Sen ajan radioon kuului varsinaisesti neljä osaa. Oli kaunis puinen radiolaatiko, painava 90 voltin paristo, anodipaketit ja lasipurkissa radioputkien hehkuvirtaan tarvittava ladattava akku. Lisäksi sieltä löytyi ulos virittävä pitkä lanka, joka toimi radion antennina. Lanka oli määrätyn pituinen siltä osin, joka oli poslinisten eristeiden välissä. Eristiminä oli kolme poslinimunaa molemmissa päissä, vaikka yksikin olisi riittänyt. Kuusi yhdessä olivat aika painavia ja langan piti kuitenkin pysyä sopivan kireällä.

Sota-ajan radion uutiset, ja miksei muitakin ohjelmat, olivat tärkeitä. Radiolla siirrettiin nopeasti monenlaista tietoa ja musiikkiakin. Ne pitivät ihmisten mielet iloisina, mikä oli tarpeellista sota-ajan köyhässä Suomessa.

Mitä oli tapahtunut milläkin rintamaloilla päivittäin, tuli meille selväksi täysin Suomen radion uutisista, mutta haimme radiosta lisäksi taajuuden, josta kuuntelimme Englannin uutisia suomen kielellä. Asiat olivat pääosin samoja ja erona Suomen uutisiin oli niiden suurempi pituus. Kuunnelluin asema oli pitkillä aalloilla toimiva Lahti, joka kuului hyvin Vpl. Pyhäjärvelläkin.

Kun kuuli jonkun puhuvan sota-ajan asioista, tuli esille Neuvostoliiton propagandaa levittäneen Tiltun tarinan. Näitä Tiltuja oli kyllä useitakin eri puolella Karjalaa, mutta varmaan-kin kuuluisin niistä oli Mos-

kovan Tiltu. Kun Suomen radiolähetys yöllä loppui, taajuudelle tuli Moskovan jopa 500 kilowatin asema propagandauutisineen. Suomalaiset olivat kyllä keksineet konstin, millä helposti saimme taajuutta siirrettyä sen verran, ettei suurta häiriötä ollut. Minä en muista kuulleen yhtään Tiltu-uutista luultavasti sen myöhäisen ajan vuoksi, jolloin lapset olivat jo nukkumassa.

Sota-aikana radion kuuntelu ja käyttö oli monipuolista ja tärkeää. Kun partiomiehet lähtivät rahan taakse, otettiin aina mukaan kannettava Kyynele- tai Töpö. He lähettivät tuoreita tietoja vihollisen liikkeistä tai tehdystä varusteluista. Tiedonvälitys rintamalinjojen takaa oli aina salattua ja ne siirrettiin sähkötyksellä.

TUOMO
TENKANEN
Kerava

vpl. Pyhäjärvi

Kotisivut osoitteessa:

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Juhlien muistelua

Pertti Hakanen kiitti kaikkia juhlaajärjestelyihin osallistuneita. Kuvat: Yrjö Inkinen.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen kokous pidettiin 17.8.2017 Sastamalan Roismalassa Rudolfin Keitaalla. Kokouksessa mm. käytiin vielä läpi tämän kesän juhlien asioita ja tunnelmia, mutta luotiin myös katse jo ensi kesän juhliin.

Kokouksen jälkeen kokoonnuttiin vielä kerran tämän kesän juhlien talokopporukan kanssa muistelemaan juhlia ja käymään palautekeskustelu juhlista. Lopuksi pelattiin erä kyykkää ja saunottiin. Moni ei ollut aikaisemmin kokeillutkaan kyykän pelaamista, mutta vanhan sanonnan mukaan harjoittelu teki mestarin. Kuka tietää, vaikka joskus vielä pelataisiin kyykkää juhlien yhteydessä.

Säätiön hallituksen puheenjohtaja **Pertti Hakanen** kiitti kaikkia juhlien hyväksi tehdystä työstä. Hän totesi, että erinomaisen yhteishenki syntyi nopeasti talokopporukan kesken. Kaikki tarttuivat työhön ripeästi ja oma-aloitteisesti. Erityiskiitoksen ansaitsevat Ikaalisten Karjalaseuran porukka, joka hoiti kirkkokahvituksen, **Riitta** ja **Anssi Hirvonen** juhlien musiikin korkeatasoisesta hoitamisesta, **Antti Musakka**, joka hoiti monenlaisia asioita sekä ennen juhlia että juhlien aikana, ja juhlilla mukana olleet nuoret, jotka olivat aktiivisesti mukana talkoissa. Mainittakoon vielä, että erittäin maistuvat piirakat kirkkokahville leipoivat **Juhani Forsberg** Helsingistä ja **Merja Inkinen** Huittisista.

Kun viime vuoden elokuussa päätettiin järjestää

tämän vuoden Vpl. Pyhäjärvi-juhlat Pyhäjärvellä, asiaan liittyi vielä monia epävarmuustekijöitä. Nyt juhlaa voitiin muistella hyvällä mielin ja todeta, että päätös oli hyvä. Tunnelma juhlilla oli hyvä, myönteistä palautetta on saatu paljon ja kaiken kaikkiaan juhlat onnistuivat hyvin. Aina löytyy toki myös kehitettävää. Mm. puheiden ja esitysten kuuluvuuteen muistomerkkien kunniakäynnillä pitää kiinnittää huomiota.

Juhlaviikon torstaiaamuna kirkkoaholla ei vielä näkynyt merkkiäkään juhlista, mutta kun Hakanen perhe, **Pertti**, **Seija** ja **Lari**, tuli myöhemmin päivällä paikalle, alkoi tapahtua.

Perjantai-iltana tuli muu säätiön väki ja ikaalilaiset ja hyörinä lisäänty. Pystytettiin teltat, raivattiin kirkkoahon ruohikko (erityiskiitos **Larille** tästä), siivottiin muistomerkkien ympäristö, pestiin muistomerkkejä

sekä aseteltiin paikoilleen pöydät kahvitarjoilua varten ja Käkisalmen linnasta tuodut penkit. Juhlien jälkeen rakennelmat purettiin ja kenttä siivottiin yhtä ripeästi kuin pystytyskin oli tapahtunut.

Hallituksen ja talkooväen kesken keskusteltiin myös siitä, mikä oli muuttunut juhlissa verrattuna edellisiin Pyhäjärvellä vietettyihin juhliin. Monet juhla-aiheet olivat olleet mukana myös vuoden 1998 juhlilla. Silloin juhlat olivat kaksipäiväiset ja väkeä oli todella paljon.

On luonnollista, että yhtä suureen henkilömäärään ei nyt ollut mahdollisuutta päästä. Ilahduttavan paljon juhla-aiheita kuitenkin oli, lähes 170 tuli Suomesta ja lisäksi mukana oli paikallisia asukkaita. Hienoa oli, että vaikka suurin osa juhlille osallistujista oli vähän vanhempaa väkeä, joukossa Pyhäjärvellä syntyneitä

kin, mukana oli myös useita nuoria. Erityisesti ilahdutti nuorelta juhla-vieraalta saatu kommentti, että oli hienoa ja liikuttavaa olla mukana juhlilla Pyhäjärvellä ja kunniakäynnillä muistomerkkeillä Suomen itsenäisyyden juhla-vuonna.

Aina tulee myös yllätyksiä. Näiden juhlien yllätys oli yllätysvieras. Oli hienoa, että Konevitsan luostarin johtaja igumeni **Aleksandr** ehti kireidensä keskellä tulla tuomaan luostarin tervehdyksen juhlaamme.

Ilottiin myös paikallisten viranomaisten avusta ja myönteisestä suhtautumisesta. He toivovat, että yhteistyö jatkuu tulevaisuudessakin eikä seuraaviin Pyhäjärvellä pidettäviin juhliin mene montaa vuotta.

KIRSTI NASKALI

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön myöntämät apurahat ja stipendit vuonna 2017

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö jakoi tänä vuonna apurahoja kolmesta rahastosta. Perinnerahasto I:stä voidaan myöntää apurahoja äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai tutkiville, Arvo Pärssisen rahastosta oikeus- ja taloustieteitä sekä taloushallintoa opiskeleville. Aune ja Vilho Kähösen rahastosta opiskeluun sekä pyhäjärveläisyyttä tukeviin tutkimuksiin.

Hakumiloituksen mukaan apuraha tai stipendi voitiin myöntää, jos hakijan sukujuuret ovat Vpl. Pyhäjärvellä, eikä ole aikaisemmin saanut Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä apurahaa ja opinnot ovat tulossa päättövaiheeseen.

Hakemuksia tuli määräpäivään mennessä 30 kpl. Apurahoja ja stipendejä myönnettiin 11 kpl, yhteensä 5800 euroa, ja ne on jo maksettu saajille. Luettelen nyt apurahojen saajat ja sukujuuret Pyhäjärvellä ilmoitan, niin kuin ne on säätiölle hakemuksessa ilmoitettu.

Perinnerahasto I:stä myönnettiin 3 apurahaa:

* Tuula Musakalle 500 euroa. Opiskelee musiikkiteitä Turun yliopistossa tavoitteena filosofian maisterin tutkinto. Isän isä oli Saltsanrannan kylästä

* Janette Rosille 500 euroa. Opiskelee Suomen kieltä ja kirjallisuutta Tampereen yliopistossa tavoitteena filosofian maisterin tutkinto. Suku isän puolelta on Konnitsan Luukkasia

* Aino Tenkaselle 500 euroa. Opiskelee musiikin kandidaatin tutkintoa varten Sibelius-Akatemiassa, suku Pyhäjärven Tenkasia

Arvo Pärssisen rahastosta myönnettiin 2 apurahaa:

* Noora Johanssonille 500 euroa, opiskelee Turun ammattikorkeakoulussa myyntityön koulutusohjelmassa. Suku äidin puolelta on Musakanlahden Kaasalaisia

* Jani Nurmille 500 euroa, opiskelee Huittisten ammatti- ja yrittäjäopistossa liiketalouden perustutkintoa. Isoäidin vanhemmat ovat Saltsanrannasta Pusia

Aune ja Vilho Kähösen rahastosta myönnettiin 6 apurahaa:

* Walteri Immoselle 500 euroa, opiskelee Turun yliopistossa filosofian maisterin tutkintoa varten pääaineena englannin kieli. Isoäidin suku Tenkasa Saaprusta

* Leevi Kuoselle 300 euroa, opiskelee Vammalan ammattikoulussa Sastamassa hiusalan perustutkintoa, suku on Kimmajärven Kuosia

* Tiia Kuuselalle 500 euroa, opiskelee Helsingin yliopistossa maatalous- ja metsätieteiden maisterin tutkintoa varten pääaineena maatalous-ekonomia. Suku äidin puolelta on Pyhäjärven Hasseja

* Sanna Mäntysaarelle 800 euroa, opiskelee Jyväskylän yliopistossa kasvatustieteiden tutkintoa varten pääaineena erityispedagogiikka, suku on Käyhköjää Konnitsan kylästä

* Eetu Sairaselle 700 euroa, opiskelee Helsingin yliopistossa historian koulutusohjelmassa pääaineena Suomen historia. Mainittakoon, että hänen kandidaattitutkielmansa käsittelee Karjalan evakkeja ja heille sodan jälkeen valtion maksamia korvauksia. Sukujuuret ovat Pyhäjärven Alakylästä Äijöjä

* Juuliska Seikolalle 500 euroa, opiskelee Turun yliopistossa valtiotieteen maisterin tutkintoa, pääaineena yleinen valtio-oppi. Äiti on omaa sukua Vanhatalo ja suku on Pyhäjärven Porsaanmäeltä.

Onnittelut apurahojen saajille ja menestyksen toivotukset opintoihin ja elämään.

Lukisimme mielellään kuulumisianne Pyhäjärvi-lehdessä.

KIRSTI NASKALI

Historian opiskelijalle siivet ja juuret ovat tärkeitä

Lakkiaisiani keväällä 2012 äitini lausui onnittelevissaan minulle Karjalan evakoiden elämänsänsä: *“Lapseni, elämässä tarvitaan kaksi asiaa: siivet ja juuret. Siivet kannattamaan eteenpäin ja juuret muistuttamaan, mistä tulet”*.

Vasta valkolakkiansa saaneen nuoren miehen mieltä poltteli tuolloin ennen kaikkea päästä kokeilemaan niitä omia siipiä. Olin saanut opiskelupaikan Jyväskylän yliopiston historianlaitokselta ja ajattelin innokkaalla jännityksellä edessä olevia opintoja, kotoa pois muuttamista ja opiskelijaelämää. Ennen opintojen aloittamista tiesin pääseväni kokeilemaan siipiäni myös armeijassa.

Lakkiaisia seuranneiden viiden vuoden aikana siipeni ovat kantaneet läpi armeijan, rauhanturvaopeeraation, Crohnin-tautiin sairastumisen, opintojen, useiden muuttojen ja yliopiston vaihtamisen.

Vasta lakkiansa saanut nuori mies ei kuitenkaan vielä aavistanut, että siipiään kokeillessaan hän saisi monia tilaisuuksia vahvistaa myös juuriaan ja kasvattaa niitä entistä syvemälle Karjalan multaan.

Isäni äiti **Helvi Lahja Äijö** oli syntynyt Viipurin läänin Pyhäjärvellä Alakylässä vuoden 1925 viimeisenä päivänä. Evakkotaival vei mummon ensin Karkkuun, mutta kaipuu Karjalaan veti hänet mukien kautta lopulta Luumäelle maatalon emännäksi. Muistan lapsuudestani, että mumrolla oli eläessään aina pullollinen kotiseutumatkalta tuotua Pyhäjärven vettä yöpöydälleen. Äitini äiti taas oli lähtenyt lapsuudessaan evakkoon Sakkijärveltä.

Olen käynyt jo nuorena poikana molempien isoäitieni kotipaikoilla menetetyssä Karjalassa. Minusta on kuva seisomassa niin isänäidin entisen kotikavon kuin äidinäidin syntymäkodin navetan kivijalankin vieressä. Noiden kuvien ottamisen aikaan en ehkä vielä oikein ymmärtänyt niiden paikkojen merkitystä, joissa seisoin.

Aloitettuani historian opinnot yliopistossa huomasi pian, että Karjalan ja Viipurin läänin historiaa käsittelevät luennot herättivät mielenkiintoni aivan erityisellä tavalla. Isoäitieni kotiseutu ja sen menetys alkoivat kiinnostaa. Niinpä kun kolmantena opiskeluvuotena aloin suunnitella kandiini, päätin, että haluan tehdä sen nimenomaan evakoista.

Tutkimusaiheekseni muotoutuivat evakkojen saamat valtionkorvaukset, erityisesti niiden merkitys oman yrityksensä menettäville evakoille sekä hei-

dän yritystoimintansa jatkumiselle Kanta-Suomessa. Tutkimusaineistoni käytiin kolmen Kannakselta evakkoon lähteneen yrittäjän kansallisarkistossa säilytettyjä korvaushakemuksia talvi- ja jatkosodan ajalta. Kaksi näistä yrittäjistä oli kotoisin Viipurista ja kolmas Kivennavalta. Tutkimukseni loppupäätelmä oli, että valtionkorvaukset yksin eivät pelastaneet yhdenkään tutkimani yrittäjän elinkeinoa. Niillä oli kuitenkin suuri merkitys, kun yrittäjät maksoivat pois rajan taakse jääneiden yritystensä velkoja.

Tutkimuksen edetessä oli upeaa saada ensikäden tietoa, jonka itse evakkoon lähteneet karjalaiset olivat kirjoittaneet ylös korvaushakemuksiinsa. Kodin menetys aihuttama katkeruus ja epävarmuus tulevastakin olivat käsin kosketeltavissa lukemissani asiakirjoissa. Ehkä joskus etsin vielä käsiini omien esivanhempieni laatimat korvaushakemukset.

Toinen juuriani kasvattanut asia opintojeni aikana on ollut kuuluminen Wiipurilaiseen Osakuntaan. Kun kuulin osakunnasta ensimmäisen kerran lukioaikoinani, se kuulosti niin uskomattoman hienolta yhteisöltä, että edes useampi vuosi muilla paikkakunnilla ei pyyhkinyt ajatusta siihen liittymisestä pois mielestäni. Niinpä kun lopulta monien mutkien kautta päädyin Helsingin yliopistoon kaksi vuotta sitten, oli Wiipurilaiseen liittymisen ensimmäisiä asioita, joita tein.

Wiipurilainen Osakunta pyrkii yhdistämään eteläkarjalaiset ja siirtokarjalaisia sukuluurta olevat opiskelijat sekä vaalimaan karjalaisia perinteitä. Liittymistäni en ole joutunut katuun. Osakuntatoiminta on tuonut monia uusia ystäviä ja mukavia muistoja erilaisilta retkiltä, tapahtumista ja juhlilta.

Erityisesti on mainittava joka marraskuussa järjestettävä Wiipurin Pamaus-niminen iltajuhla, jota minulla on tänä syksynä kunnia olla järjestämässä.

Kaikkein tärkeintä osakunnassa on kuitenkin se, että olen löytänyt siitä oman karjalaisyhteisöni. Paikan, jossa voin samanhenkisten opiskelijoiden kanssa viettää aikaa, laulaa Karjalasta kertovia lauluja, syödä perinneruokia ja jakaa kokemuksia.

Kerran keskustelimme puoliksi amerikkalaisen ystäväni kanssa siitä, mistä olemme kotoisin. Ystäväni kertoi, että hän ei tiedä paljonkaan suomalaisen äitinsä suvusta ja isänpuoleisessa amerikkalaisessa suvussa taas on muutettu ahkerasti paikasta toiseen jo

kahden vuosisadan ajan. Niinpä hän totesikin minun kertoessani omasta taustastani, että on varmaan mukavaa, kun tietää noin hyvin, missä omat juuret ovat. Ja niinhän se onkin.

EETU SAIRANEN

Eetu Sairanen Wiipurilaisen Osakunnan virkailijakuvassa. Hän toimii tällä hetkellä Osakunnan taloudenhoitajana ja pamausmestarina.

”Olen käynyt jo nuorena poikana molempien isoäitieni kotipaikoilla menetetyssä Karjalassa. Minusta on kuva seisomassa niin isänäidin entisen kotikavon kuin äidinäidin syntymäkodin navetan kivijalankin vieressä. Noiden kuvien ottamisen aikaan en ehkä vielä oikein ymmärtänyt niiden paikkojen merkitystä, joissa seisoin ”

Maila Kaihonen haastatteli Maria (Maikki) Pärssistä Karkkilan Tienooseen 28.12.1990

Mari muistelee Karjalan Pyhäjärveä

Matiskalan kylässä oli kahdeksan taloa. Mari muistaa ikkunasta katsonneensa, kun kahdeksan hevosta lähti jouluaamuna kirkkoon. Saattoi olla kirkas kuutamot, kulkuset kilisivat vempelissä. Joskus lapsetkin pääsivät mukaan rekeen paksujen väljien sisälle. Tulomatalla hevosia ajettiin kilpaa, mutta heidän Piiju ei ollut kunnianhimoinen, vaan jäi suosiolla viimeiseksi.

Uunipuuro oli paistumassa ja odotti kirkosta tulijoita. Marin äiti leipoi jouluksi paljon ohra- ja perunapiirakoita, ohrahiivaleipää ja pullaa. Joulukissa isä toi kuusen, jonka oksille sidottiin viisi kynttilää. Lahjoja ei harrastettu, mutta isä toi joka jouluksi tyttärelle esiliinat.

Kerran isä valitti, ettei nyt ollut rahaa paketteihin. Tytöt eivät tähän tyyntyneet, vaan tonkivat piirongin laatikot, ja sieltä hän essut löytyivät.

Isä luki evankeliumin, lauloi ja opetti lapsia laulamaan. Äidillä oli myös kaunis ääni. Joulupäivänä pysyttiin kotona, mutta Tapanina vanhemmat ajoivat sisarustensa luo tai nämä tulivat päivälliselle.

Aattona vietettiin hevoselle joululeipä, lehmät ja lampaat saivat myös osuutensa. Eräänä jouluyönä syntyi kaksi vuorokauden vanha poika. Isä toi mustan ja valkoisen karitsan turkin sisällä tupaan uunin päälle koirin kuivumaan. Myöhemmin vasta vei takaisin emon luo.

Marilla oli kaksi isompaa veljeä, jotka molemmat kuolivat melko nuorina: **Heikki** hukutti järveen ja **Yrjö** kuoli Leiningradissa, jossa oli työnsä. Hänen poikansa **Eero** on ainoa lähisukulainen.

Toista tyttärtä toivottiin kovasti. Viisi-vuotias Mari ihmetteli, kun isä keitti maistuvan puuron, tarjosi piirakat ja kahvit. Sitten isä kutsui heidät saunaan, jossa oli vastasyntynyt pikkusisko **Anni**. Koko sunnuntaipäivä oli suurta juhlaa.

Äiti karstasi, kehräsi ja kutoi jopa miesten pukukankaat. Lankoja vietiin Tampereelle väjättäviksi. Rätätä tuli kotiin ompelamaan miesten vaatteet.

Kintaat kädessä koululuokassa

Kouluun oli kaksi kilometriä. Mari tallusteli naapurin tytön kanssa umpi-hangessa. Opettaja **Toi-viainen** kehotti isompia poikia tekemään tytöille tietä. **Määttäsen Aleksia** ja **Kajanderin Kaarlo** vähän harmitti, kun

pikkutyöt kulkivat niin hitaasti. Opettaja luki lapsille Ahon Rautatietä. Luokkahuoneessa istuttiin pakkasella kintaat kädessä.

Joulujuhlaa varten lapset toivat 25 penniä kynttilärahaa. Usein jäi ylimääräistä karamellirahaa.

Tytöt oppivat lukemaan jo pyhäkouluissa. Kerran he lukivat tarinan Turva-koirasta, joka pelasti pojan hukkumasta. Siitä alkaen kotona kaikki peräkkäiset pystykorvat olivat Turvan kaimoja.

Turva oli mukana rannassa ja marjametsässä. Matiskalassa oli komea kenraali Goltshinin huvila, jonka puutarhassa kasvoi ennennäkemättömiä puita ja kukkia. Omenia vietiin sieltä Pietariin saakka. Tytöt kävivät huvilassa myymässä marjoja ja sieniä ja kaikki menivät kaupaksi.

Perhe muutti Pyhäkylään Pyhäjärven rannalle 1917. Rajanaapurina asui pastori **Kaarle Viika**. Pula-aikana pappilaan vietiin taloista voita, maitoa, leipää, lihaa ja kalaa. Pappilan Kaarle-poika viihtyi ruokavieraana Pärssillä niin hyvin, että pastorskä häämäästeli, kun kotona ei ruoka juuri maistunut. Sama Kaarle oli 1950-luvun vaihteessa Karkkilassa pastorina ja kävi tuttaviansa Marin, Annin ja Korhosten luona.

Upseeri taloi varpaille

Heikki-veli osallistui kansalaissotaan ja oli sen jälkeen Otavassa hevosten hoitajana. Pyhäkylästä oli lähes joka talosta miehiä suojeluskunnassa. Sisäruukset olivat lottina ja isä vaati tyttäreltä erityisen säädyllistä käytöstä miesjoukossa.

Suojeluskunta kokoontui komeassa Kokkolinnassa. Mari oli mukana talon viikkaisissa alle 18-vuotiaana lottana, kun eräs komea upseeri haki häntä tanssiin ja talloi Marin varpaat särkeviksi.

Kyllä se oli ihanaa aikaa, huokaa Mari, vaikka sodan pilvet varjostivat vuosikautia. Ei mistään saanut niin hyvää lohta ja muikkuu kuin kirkkaasta Pyhäjärvestä. Nykyiset asukkaatkin ovat maininneet saaneensa sieltä 8-kiloisen hauen.

Juhannusaattona järven rantaveteen kuvastui kymmeniä kokkoja, lähes joka talolla oli omansa. 1930-luvulla kylään tuli opettajaksi **Emil Korhonen**, joka sai vaimokseen uuden nuoren opettajan **Mertan**. Heitä pidettiin erinomaisina nuorten ohjaajina. Heidän luonaan ja pappilassa pidettiin hartausseuroja.

Juhlissa ei paljon käyty, paitsi joka kesä haissa, jotta

ka yleensä kestivät sunnuntaista maanantaihin ja vielä räppäisiä loppuviikoon. Matiskalan poliisilla oli kuusi poikaa ja kaksi tyttäretä, joten hääjuhlaa riitti kesästä toiseen. Tanssilava oli rakennettu juhlatalon pihalle. Isä ja äiti tanssivat mukana selät uljaasti suorina. Lapset jäivät yleensä kotimieheksi, mutta usein emännät lähettivät heille viemistä.

Morsiamet kartanoon Taubilin kartano oli entinen tsarinen upseerin talo, jonka aikana vastavihityt morsiamet vietiin ensimmäisenä yönä isännän luo. 1920-luvulla kartano oli **Fazerin** suvulla. Morsian vietiin ratsuilla kartanoon.

Marikin kävi siellä piirakoita leipomassa. Emäntä ei antanut leipojenkaan maistaa työn tuloksia, ellei ollut tyytymätön piirakoiden muotoon. Silloin keitettiin väkiä ja autonkuljettajia ja puutarhaväki saivat kestitä toisiaan.

Myös **Mannerheim** yöpyi siellä ja hänen mukaansa nimettiin makuuhuone. Tilanhoitajana oli **Moberg**, joka lähetti rahaa Saksaan eläinlääkäriksi opiskelevalle pojalleen. Poika ehti kotiin sodan alkua. Myöhemmin hän työskenteli myös Karkkilassa.

Talvisodan alettua äiti lähti evakkoon ennen kuin tytät. Sodan jälkeen he palasivat Alavudelta ja Kuortaneelta. Kesällä 1944 tuli toinen lähtö, mutta äiti oli juuri ehtinyt hautaan.

Anni-sisko ja **Elias Nikki** tulivat Viipurista Karkkilan. He saivat Osuusliike Tuesta työsuhdeasunnon ja tahtoivat Marin naapuriksi. Mari tulikin Högforsille työhön ja asui Tuen vieressä nykyisen kirpputorin paikalla KOP:n yläkerrassa. Pankinjohtaja **Hannes Laitinen** oli huolehtiva isäntä.

Vanhuuden päiviä

Työaikana Högforsilla tuli jalkavamma, jonka jälkeen Mari toimitettiin eläkeläisäsuuntoon Vanjärven kartanoon ja sen myynnin jälkeen Bremerin taloon, jossa yläkerran Raili saattoi pistäytyä laulamaan. Neljä vuotta sitten (1986) Mari muutti taas sisarensa naapurin, nyt Noholan vanhustentaloon. Siskoa ei enää ole, mutta palvelu pelaa.

Kotivastustajista Beda ja Laila käyvät edelleen, vaikka eivät enää ole palkkalistoilla. Mari häämäästelee, mikseivät vieraat syö. Yleensä hänellä on aina ollut tapana viihtyä siellä, mihin joutuu.

Maria Pärssinen syntyi 21.10.1900 Matiskalan kylässä. Hänen isänsä oli talollinen **Simo Heikinpoika Pärssinen**, nk. Valehtelija-Simo (s.1867 Pöhlölä - k.1926 Pyhäkylä). Äiti oli **Helena Yrjöntytär Rampa** (s.1870 Matiskala - k. 1943 Pyhäkylä). Perheen kahdeksasta lapsesta kuoli neljä jo aivan pieninä. **Heikki**-veli kuoli 1922 Räisälässä ja **Yrjö**-veli katosi Neuvostoliittoon 1932. **Anni**-sisko avioitui Viipurissa **Elias Nikin** kanssa. He muuttivat Karkkilaan osuusliike Tuen palvelukseen. Maria Pärssinen ehti viettää 90-vuotispäiväänsä ystävien seurassa. Hän oli henkisesti virkeä loppuun asti, vuoteen 1991.

Vpl.pyhäjärveläisiä henkilökuvia Karkkilassa

Karkkilaan, Pusulaan, Nummelle ja Vihtiin oli pääsääntöisesti sijoitettu heinjokelaisia. Vasta nyt, kun nuorena siitä ei puhuttu, on minulle selvinyt, että sinne asutettiin myös muutamia pyhäjärveläisiä perheitä.

Muistan Maria Pärssisen Maikki-tätin. Jalkavamastaan huolimatta hän oli aina iloinen eikä puhunut vaivoistaan. Kuulen vieläkin korvissani hänen soljuvan karjalaispuheensa. Pyhäjärveläisyys ei haihtunut Karkkilassa.

Högforsin rautavalimon patruunat olivat 1800-luvulla vielä samanlaisia kuin kartanonherrat Taubilassa. Tehdas oli omavarainen. Työläisille rakennettiin omat asuinalueensa, neljän perheen hirs- tai tiilitolat. Tehtaalla oli paloasema, puutarha, metsänhoitoa, maataloutta ja meijeri. Työläisillä oli omat saunat, pesutuvat ja pakarit, samoin kierto- ja kansakoulu. Työväellä ja virkamiehillä oli omat kerhotilansa. Tämä oli tarpeen, jotta työntekijät pysyisivät paikkakunnalla.

Haukkamäen koulu, jonne Kouluhallitus määräsi vanhempien kesällä 1945, oli tehtaan koulu. Valimo-

työntekijöitten asuma-alue Fagerkulla oli vieressä. Maikki-täti asui vielä 1950-luvun lopulla siellä pienessä huoneen ja keittiön asunnossa. Hänen luonaan näin ensimmäisen television. Ja sinne jouksin katsomaan mustavalkoisia Suomi-filmejä. Maikki piti lapsista, joille oli aina karkkia tarjolla. Tässä asunnossa on nykyisin esillä kaupapuoti ja se kuuluu Työläismuseo-alueeseen.

Högforsin tehdas huolehti myös eläkeläistään. Tehtaan omistama Vanjärven kartano oli jonkin aikaa vanhainkotina ja sijaitsi noin 10 kilometriä Karkkilan keskustasta. 1970-luvulla Högforsin tehtaalla tapahtui muutoksia: automatisointi vähensi työntekijöiden määrää, tehtaan ”herrojen” taloja myytiin yksityisille. Usean virkamiesperheen asuttama nk. Bremerin talo muutettiin vanhainkodiksi 1970-luvulla. Se sijaitsi keskustan tuntumassa ja oli Maikki-tädillekin paikka, jossa oli enemmän ”ihmisten ilmoilla”. Kun tämäkin talo myytiin, niin hänet sijoitettiin Noholan vanhusten rivitaloihin Karkkilan kaupungin vanhustenhoidon piiriin.

Maikki Pärssisen omahoitaja **Irma Ekola** muisteli: ”Kävin viikoittain saunottamassa Karkkilan vanhinta asukasta **Hilma Aueria** (k.106-vuotiaana v 1994) Noholan vanhustentalossa. Hän oli siis 100-

Karkkilan kaupalla on syntynyt Ul. Pyhäjärven kirkonkylän keskustasta 1932. Ympäröivä maalaiskunta oli edelleen Ul. Pyhäjärveä, samoin se pysyi seurakunnan nimenä vuoteen 1969 asti. Ne yhdistettiin Karkkilan kaupungiksi 1977.

Kaarle Viika oli siis Ul. Pyhäjärven pappina 1949-1952. Isäni sai entiseltä oppilaaltaan 50-vuotislahjaksi kirkkoa esittävän maalauksen. Sillä on historiallista arvoa, koska silloin kirkko oli väliaikaisesti maalattu keltaiseksi, vaikka sen alkuperäinen väri on punainen. Taulu on nyt seurakuntatalon seinällä.

Vanhoja valokuvia katsoessa hymyilyttää se, että silloiset seurakuntanuoret Kaarle Viikan ympärillä olivat 20-50-vuotiaita, vanhempi mukaan lukien. Kaarle Viika ehti käydä yhdessä rippikoululaisten 50-vuotistapaamisessa 2000-luvun alussa. Toinen tapaminen peruuntui hänen kuolemansa johdosta.

Maikki Pärssisen omahoitaja **Irma Ekola** muisteli: ”Kävin viikoittain saunottamassa Karkkilan vanhinta asukasta **Hilma Aueria** (k.106-vuotiaana v 1994) Noholan vanhustentalossa. Hän oli siis 100-

Kaisa-Liisa Korhonen ja Martta Heinonen ovat vanhat kuoroystävät. Juhani Forsberg kokosi v. 1976 juhlille Helsinkiin Pyhäjärvi-seuran Laulajat. Kuva: Riitta Hirvonen haastattelupäivänä.

vuotias 1980-luvun lopulla. Maikki tiesi seurata käyntimme ja lähtiessämme halusi meidät aina saunakahville luokseen. Ehdin laittaa Hilman tukan Maikin luona.

Maikki kulki kotona pienen jakkaran avulla. Jalkavammastaan hän ei koskaan puhunut, vaan oli aina iloinen ja optimistinen. Laitettuani ruuan hän vaati, että söisin hänen kanssaan, vaikka se ei ollut luvallista. Vain kahvinjuonti asiakkaiden kanssa oli sallittua. Silloin oli aikaa seurustellakin toisin kuin nykyään”.

Kouluaikana 1960-luvulla emme ottaneet puheeksi sitä, keiden vanhemmat olivat karjalaistaisia. Karjalaseuran tupaillaisakin kävivät lähinnä vanhemmamme. Vasta nyt 50 vuoden jälkeen luokkakokouksessa otin asian puheeksi. Luokaltani löytyi useampia Heinjoki-taustaisia, yhden sukujuurat olivat Inkerissä ja toisen Vpl. Pyhäjärvellä. Tämän olin näiden vuosikymmenten aikana unohtanut. Sitä mieluisampaa olikin kuulla tuon Koppasen perheen historiaa.

Helga Torpan äiti oli Helmi Maria Koppanen o.s. Hopia, (s. 1909 Yläjärvi - k. 1997 Karkkila). Hänen vanhempansa olivat Antti Matinpoika Hopia (s. 1870 Yläjärvi - k. 1949 Lavia) ja Helena Matintytär Laamanen (s. 1879 Enkkua - k. 1938 Yläjärvi).

Helga Torpan isä oli Juuso Koppanen (s. 1911 Yläjärvi - k. 1972 Karkkila). Isän vanhemmat olivat Matti Helenanp. Koppanen (1885-1858) ja äiti Varpu Pekanr. Hämäläinen (s. 1890 Yläjärvi - k. 1950-luvulla Mäntässä).

Perheen lapsista Timo syntyi Käkisalmissa, Jorma, Helga ja Kaija Ul. Pyhäjärvellä.

Kysyin Helga Torpalta, miksi Koppasen perhe muutti juuri Karkkilaan.

- ”Äitini kertoi, että Talvisodan aikana hän ja Timo

evakuoitiin Alavudelle. Isäni oli ennen sotaa töissä Käkisalmissa Walldorffin tehtaassa. Se oli mahdollisesti syynä muuttoon Karkkilaan. Isä työskenteli Högforssin tehtaan valimossa kuolemaansa asti, kuten myös veljeni Timo. Isä oli innokas suunnistaja ja hiihtäjä ja osallistui tehtaan kilpailuihin. Aluksi he asuivat Fagerkullassa ja myöhemmin Lemmoolla, jossa minäkin synnyin.

Tiedän, että Karkkilassa asuivat myös pyhäjärveläiset Hilja ja Lauri Kiiveri ja lapset Anita, Helge ja vanhempi poika. He muuttivat myöhemmin Helsinkiin. Lemmolla asui myös jonkin aikaa Taimi ja Unto Kaukinen ja tytär Sinikka. Taimi Kaukinen oli isäni serkku, muistaakseni o.s. He muuttivat Kanadaan, mutta myöhemmin palasivat takaisin. Pappisen perhe oli äidin ja isän naapureita Vpl. Pyhäjärvellä ja hyviä ystäviä täällä Karkkilassa. Heillä oli täällä maalaistalo, jossa oli mukava vierailla”.

Keskustelin puhelimitse Helvi Teivosen (s. 1935 Yläjärvi) kanssa. Hän on nuorin Pappisen sisaruksista. Isä oli Juho Pappinen ja äiti Katri, o.s. Nolo Yläjärvellä. Sodan jälkeen vanhemmat asuivat useammalla paikkakunnalla. Isä ei jaksanut enää asuttaa maanviljelystilaa, mutta työskenteli paikoissa, joihin saattoi sijoittaa neljä lehmäänsä ja kaksi hevosta.

Lopulta perhe asettui Ul. Pyhäjärven Tuorilan kylään. Tätä kotitaloa asuu nyt Helvi, joka meni naimisiin heinjakelaisen Urho Teivosen kanssa. Sisar Raili asuu Hämeenlinnassa ja Varpu Järvenpäässä. Pentti-veli on kuollut.

Helvin perheessä karjalaisuus on vahvasti läsnä. Nuorin poika jatkaa Karkkilan Karjalaisten hallituksessa äitinsä jälkeen. Karjalaiset kesäjuhlat kuuluvat kesän ohjelmaan. Vpl. Pyhäjärvellä he ovat vierailleet lukuisina kesinä.

RIITTA HIRVONEN

Kotikokin kertomaa

Kylmä riisivanukas

Tuusulan Rantatiellä Lottakanttiinissa kokeiltaan, mukaillaan ja sovelletaan 1930-luvun reseptiikkaa. Nämä reseptit löytyvät Nostalgiset Naiset -blogista. Tällä kertaa Nostalgisissa Naisissa teemana olivat kylmät jälkiruoat, joiden reseptit löytyivät 1930-luvun Kotiliesi-lehdistä. Kylmä jälkiruoka kruunaa päivällisen, kun perheen emäntä kesällä jostakin syystä – perhejuhlien tai vieraiden takia – tahtoo täydentää tarjoamansa aterian jälkiruoalla, valitsee hän mieluummin kylmän jälkiruoan. Tämän hän tekee jo sen vuoksi, että kesäinen lämpö tekee tällaisen jälkiruoan miellyttäväksi perheenjäsenille ja vieraille, mutta myös oman mukavuutensa takia, koska hän voi hyvissä ajoin edeltä käsin valmistaa sen ja näin itse saada helpotusta työönsä ja huolenpidossaan.

Kylmä riisivanukas:

- 1 ½ dl riisirynejä
- 1 maitoa
- ½ vaniljatankoa (ehkä vanilliinisokerikin käy)
- 3 rkl hienoa sokeria
- 4 liivatelehteä
- 2 rkl lämmintä vettä
- 3 dl paksua kermaa

Riisiryynit huuhtotaan ensin kylmässä, sitten kuumassa vedessä ja pannaan tullelle kiehuvaan maitoon ja saavat kiehua vaniljan kera, kunnes ovat aivan pehmeitä. Puuro, jonka tulee olla melko sakeata, kaadetaan jäähtymään. Kun se on jäähtynyt, maustetaan se sokerilla. Liivatelehdet huuhtotaan, leikataan palasiksi, sulatetaan tilkkasessa lämmintä vettä ja sekoitetaan puuroon. Viimeksi sekoitetaan joukkoon vaahdoksi vatattu kerma.

Seos kaadetaan joko jälkiruokamaljaan tai kylmällä vedellä huuhtottuun vuokaan ja pannaan kylmään paikkaan jäähtymään 3-4 tunniksi. Kaadetaan vuokaan, koristetaan joko hilloilla tai tuoreilla marjoilla tai hedelmillä sekä tarjotaan jonkin hienon mehun tai mehukastikkeen kanssa.

Lähteet: Kotiliesi No 13-14 vuodelta 1925 Kotiliesi 1937

Lottamuseo on museoammatillisesti hoidettu erikoismuseo, joka tallentaa lottien historiaa ja tutkii naisten vapaaehtoista työtä osana maamme historiaa.

Museota ylläpitää Lotta Svärd Säätiö.

Lottamuseo avattiin yleisölle vuonna 1996.

Lisätietoja:

Käyntiosoite:

Rantatie 39, Syväranta 04310 Tuusula

Museo, p. 09 274 1077

sähköposti: info@lottamuseo.

fiwww.lottamuseo.fi www.facebook.com/lottamuseo

SUVANNON SEUTU 1917-1921

elämää ja ihmiskohtaloita

Elämää ja ihmiskohtaloita
vuosilta 1917-1921

Tilaukset

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ja

Vpl. Pyhäjärvi-seura

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?

Soi osoitteenmuutos
puh. 040 730 2622
tai toimitukseen sähköpostilla
tai nettisivulta löytyvällä lomakkeella.

Osoite ei muutu vain postiin ilmoittamalla.

Uutuuskirja!

Itselle tai lahjaksi.

Taubilan kartano –

lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan
176 sivus n. 150 valokuvaa koko B5

Hinta vain 30 euroa + läh. kulut.

Lisätietoja ja tilaukset:

taubila@pp.inet.fi tai 040 021 3369

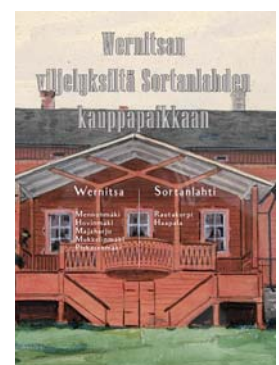
seija.jokinen@netti.fi tai 040 835 5820

Noudettavissa myös hallituksen jäseniltä

ilman lähetyskuluja.

Sekä <http://vpl-pyharjarvi.fi> kirjapuoti.

Vpl Pyhäkylä-Seura.

WERNITSAN VIJELYKSILTÄ SORTANLAHDEN KAUPPAPAikkaan

Kyläkirja kertoo Vpl. Pyhäjärven Wernitsan, Sortanlahden, Haapalan ja Rautakorven kylähistoriaa. Tarinoiden tukena selkeät karttalehdet.

Hinta 40 euroa + postitus ja pakkaus.

Kirjan toimittanut Ikaalisten Karjalaseura

Yhteystiedot, puh. 040 734 28 65 /

sähköposti, lea.jokinen@ippnet.fi

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Adressit:
Karjalanneito, Pyhäjärven
kirkon alttaritaulu, Kullerot,
Valoisa polku ja Iiris. Adressi
sisältää kaksi tai useampia
sisälehtivaihtoehtoja, joista voi
valita sopivimman ja poistaa
ylimääräiset. Hinta 12 euroa
kappale + postituskulut.

Tilaukset:
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047
tai pirjo.kiiala@gmail.com.

Muistojen järvi -DVD:stä on otettu toinen
lisäpainos. DVD julkaistiin v. 2007. Uuteen
painokseen v. 2011 lisättiin Kaarina Pärssi-
sen kirjoittama esite. Levyä voi ostaa seuran
tilaisuuksissa tai tilata Kaisa-Liisa Korho-
selta. Hinta on 20e / kpl.

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt **vaakunapaita**, jota saatavana jälleen
kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja
musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjär-
ven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asuksesi
tulleille kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle.
Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla
ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin
hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa
sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta hel-
menharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M,
L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja
XXXL 20 e/kpl. Mustia V-aukkoisia vain muuta-
ma iso koko jäljellä.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta
1939-44 Pyhäjärvellä, mukana liuskan seloste elo-
kuvasta, DVD:n hinta 20 e/kpl.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushin-
taan 10 eur/kpl. Hanki myös kirja **Suvannon
seutu 1917-1921**, elämää ja ihmiskohtaloita: hinta
jäsenille 30 euroa, muille 40 euroa.

Postitettaessa lähetyksiin lisätään postituskulut.
Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kai-
sa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail
kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

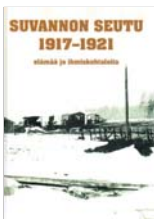
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä tuotteita itselle tai lahjaksi:

Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanojin ja kuvin,
sekä murrenasto
selityksineen.
Hinta 25 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
Säätiön 60-
vuotishistoriikki**
136 s. Reino Äikiä, 2008.
Runsaasti kuvia ja muis-
teluita säätiön alkuajoilta
ja eri paikkakunnilla pi-
dettyistä Pyhäjärvi-juhlista
ja muista pyhäjärveläis-
ten tapahtumista.
Hinta 20 euroa.

**Suvannon seutu
1917-1921, elämää ja
ihmiskohtaloita**
336 s.
Suvannon seudun
paikallishistorian
työryhmä, 2015.
Hinta 40 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
pöytästandaari**
Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
isännänviiri**
Koko 45x400 cm.
Suunnittelu Kaarle Viika,
1992. Hinta 75 euroa.

**Hintoihin lisätään
postituskulut.**

Tilaukset ja lisätiedot
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
[pirjo.kiiala\(at\)gmail.com](mailto:pirjo.kiiala(at)gmail.com).

Mistä löydän hyvät lahjat?

Tässä vihjeet: Hanki kirjapari
Kaunisti Vpl. Pyhäjärveä, osat I ja II.
Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut.

**Suvannon seutu 1917-1921
elämää ja ihmiskohtaloita** 335 sivua.
Hinta vain 40 euroa + läh. kulut.

Lisätietoja ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai 040 835 5820
Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä
ilman lähetyksaluja.
Sekä <http://vpl-pyharjari.fi> kirjapuoli.

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun VPL Pyhäjärviskerhon syyskau-
den ensimmäinen tarinatuokio on maanantaina
4.9.2017 klo 12.00 Koulukatu 12, Tampere. Keskustel-
laan menneen kesän tapahtumista ja suunnitellaan tule-
vaa kautta. Kahvit ja arpajaiset. Kerho on tarkoitettu
Pyhäjärvi-juurisille ja heidän perheenjäsenilleen. Terve-
tuloa!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon syyskauden
avaus pidetään torstaina 7.9. klo 13 alkaen Seija ja
Antero Pärssisen luona osoitteessa Kiviniementie 424,
17120 Paimela. Kimpakyydit. Kesän kokemukset ja
syyskauden ohjelmasta sopiminen. Tervetuloa!

Vanhoja Vpl. Pyhäjärvi-lehtiä voit katsella netistä
kotisivuiltamme.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:n 60-vuotisjuhla Karjalata-
lon Yläsalissa la 14.10. klo 12 - 15.
Sääntömääräinen syyskokous su 19.11. klo 14 Sortava-
la-salissa. Karjalatalon osoite: Käpylänkujat 1, Helsinki.

Suvannon seudun sukututkimuspiiri kokoontuu
lauantaina 16.9.2017 klo 14.00-17.00 Helsingissä Karja-
latalon Laatokkasalissa. Kello 13.00-14.00 on vapaata
keskustelua ja tietojen vaihtoa. Kokoontumisen isäntinä
toimivat vuokselalaiset. Kaikki alueen historiasta ja
sukututkimuksesta kiinnostuneet ovat tervetulleita avoi-
meen tapaamiseen.

DNA-sukututkimusta käsittelevä tilaisuus lauantai-
na syyskuun 30. päivänä klo 10 alkaen. Paikkana on
Kinnalan Koukku, Haapaniementie 21, 38300 SASTA-
MALA. Puh. (03) 513 5493 ja 050 401 1006. Kts sivu 7.

Kotisivut osoitteessa:
[www.karjalanliitto.fi/
vplpyharjavisatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyharjavisatio)

Seuraava Pyhäjärvi-lehti
ilmestyy elokuussa 2017.
Aineistot toimitukseen viimeistään **11. 9.**
mennessä, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Kotisivut: [www.karjalanliitto.fi/
vplpyharjavisatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyharjavisatio)

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Korpimetsäntie 16
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
[marjo.ristila-toikka@
kolumbus.fi](mailto:marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi)

Toimitusneuvosto:
Tarja Kopalainen, Pertti
Hakanen, Mauri Hauhia,
Kirsti Naskali, Esko Pu-
lakka, Markku Pärssinen ja
Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus
lyhentää ja muokata
lehteen lähetettyä aineistoa.

**Tilaukset, jakeluhäiriöt ja
osoitteenmuutokset:**
Toimitus, päätoimittaja
Korpimetsäntie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

**Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies**
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro
puh. 040 719 2692
kirsti.naskali@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Lehden vuosikerran tilaushinta 35 euroa

Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%